

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 3. Conimbricensis Episcopus malo doctus S. Aedi lapidem restituit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

Lauretī, atque in finitimis circa oppidis fuit, Deum placare precibus, supplicationibus B. Virginem suae Domui, clientibusque tegendis inuocare non destitit. Nec preces, ac vota in irritum cecidere. Deipara Virgo nō solum à sua natali Domo Barbarorum vim arcuit; sed etiam à Piceni finibus prohibuit. Quippe Turcicae classis Duces mutato repente Anconitanae oppugnationis consilio, in Samnites maritimos rabiem verterunt suam. Itaque descensione facta, Ortonam, Vastum, Francauillam, aliaque haud obscura Samnitium oppida vi capta, ferro flammaque populantur. Samnio magna ex parte depopulato, haudquam tamen ausi sunt finitimam, praedaeque expositam regionem attingere: adeo praesens Lauretanae Virginis tutela fuit. At Pontifex mire latus Lauretanam Aedem diuinitus praesenti exemptam periculo, suas quoque partes esse duxit prouidere, vt illa in posterum non tantum à periculo abesset, sed etiam à periculi metu. Ergo de architectorum sententia, vicinos oppido colles, vnde oppugnari Aedes ab hostibus posset, mænibus, propugnaculis, fossis, aggeribus munire statuit: nimirum, vt non solum repentinos hostium impetus prohibere; sed obsidionem quoque sustinere egregie valeret. Ceterum pium Pontificis consilium alia ex alia cura distulit, denique mors intempestiua discussit.

Conimbricensis Episcopus malis doctus ablatum Lauretanae Domui lapidem reddit.

Cap. III.

NEC vero hæc tempestas, aut miraculorum expers, aut donorum fuit. Haud facile alias ante, tam paucis annis tam multa, tã testata, tã sermonibus hominū celebrata miracula. Illud toto Christiano orbe celeberrimū. Ioānes Soarius Conimbricēsis Episcopus vir doctrina pari

*Trad. Lau.
Ann. Laur.
Rier.*

ter, ac pietate clarus exstitit. Is anno huius seculi LXI. ad Tridentinum Concilium à Pio Quarto indictum proficiens, ex itinere diuertit Lauretum sub natalem Virginis diem. Ibi fufis rite precibus, votisque perfolutis, ingens eum cupido incesfit ædiculam Lauretanæ similem in suo Episcopatu condendi: ad eamque rem, vnum aliquem lapidem ex Lauretana auferendi Domo. Verum loci Præses, ac Patronus obstabant, interdictum Pontificium intentantes. Itaque Soarius honestum præferens titulum cultus Lauretanæ Virginis propagandi in Lusitania, quod optabat impetrat à Pontifice: ab eoque aufert solemne diploma. Id per Franciscum Stellam aßeclam suum (nam ipse Tridentum perrexerat) ad Laureti destinat Præsidem. is erat Pompeius Pallanterius. Posteaquam Conimbriensis Episcopi sacerdotem Pontificali armatum diplomate ad subruendum augustissimum cellæ parietem, venisse fama vulgavit; enimuerò non Præsidi magis, & Canonicis, quam oppidanis aduenisque indigna res visa: nec tam præsentis damno, quam futuro exemplo perniciosa. Proinde passim querebantur, nimirum actum esse de sacrosancta Virginis cella: si semel initium auferendi eius lapides fiat, breui nullum lapidem reliquum fore. Verumtamen quia Pontificis vrgebat authoritas; Canonici, sacerdotesque Lauretani re diuina, ac supplicatione solemni ritu peracta, in sanctam Virginis cellam coeunt, imperata passuri magis, quam facturi. Cunctis tale ministerium obstinate detrectantibus, ipsemet Stella ferro lapidem è pariete eximit, aufertque, custodibus palam frementibus. Breue scilicet gaudium illud Episcopo futurum. Auferret sane sacrilegij minister Deo Deiparæque, quod vtique haud ita multo post, manifesta eorundem ira esset relaturus. Vaticinatio fuit. Hæ voces velut è cœlo missæ audacis hominis perculere pectus: & simul anxijis impleuere curis. Itaque fluctuans animo, quamuis vrgente Episcopi sui imperio, octo

dies

dies totos Laureti substitit: tempusque id omne in placando omni ope Deo nequicquam absumpsit. Neque enim cœlestem leniuit iram, qui causam iræ penes se residere pateretur. Denique ipsis Kal. Decembribus dat se se in viam, haud quaquam libero religione, ac solitudine animo. Cæterum postquam sine vilo incommodo peruenit Anconam; securus periculi iter pergens, Deum adesse sensit suæ temeritatis vltorem. Ex eo quippe magnis semper imbribus, fœdaque tempestate vexatus, procedere tamen quo intenderat perseverans, multa magnaque adibat vitæ discrimina, in singula pene momenta. Viæ lacunis, voraginibusque teterrimæ passim obstare: torrentes obuij exitium minitari: equus quo vehebatur identidem corruere; ipse cadens lacunis hauriri: equi subinde mutati omnes inutiles reddi. Tandem varijs casibus infaustum iter morantibus, Decembri mense exeunte Tridentum aliquando peruenit, maximis incommodis periculisque defunctus. Ibi sacrum lapidem Episcopo tradit exponens, quanti tandem sibi stetit. At Episcopus nihilo cautior factus, cum spatio diuinitus ad resipiscendum dato, non didicisset alieno periculo, didicit suo. In Februarij mensis exitu, sacrum lapidem argentea inclusum theca transmittere parabat in Lusitaniam; cum repente ardentissima correptus febris, miserandum in modum æstuarè, iactarique cœpit. Ad febrim accedebat grauius atque atrocius malum, acerbissimus inguinum dolor, qui nullam sinebat eum capere quietis partem. Confestim medici adhibentur, qui omnibus rebus frustra tentatis (quia morbi causa consuetudinem, morbus ipse superabat artem) seuerè pronūnciant, sibi non vim, non causam morbi humanam videri. Proinde videret ipse, ne forte illud esset ab irato Deo inflictum malum. Ita parum prosperæ curationis euentum veriti, desperata eius valetudine discesserunt. Ingens Episcopum sollicitudo incefferat anxium, vtrum occulti alicuius delicti tam atroces ab se Deus expeteret poenas. Ergo
desti-

destitutus à medicis æstuarè coepit animo etiã magis, quam corpore: in se ipsum intentius inquirere: & Lauretani lapidis religione animum stimulante, precibus, gemitibusque diuinum placare numen: ab Lauretana Virgine, si eam forte, violata eius Domo, læsisset, exposcere veniã: se ad omnia descendere satisfaciendi causa paratum profiteri. Nec in irritum missæ preces, culpam vtcumque agnoscentis, detestantisque. Mox tacitam velut missam è coelo vocem sibi audire visus, iubentis ademptum Lauretanæ Virgini saxum reddere. At ille veritus, ne id agræ mentis vanum esset ludibrium, simul quod lapidem ex autoritate Pontificis haberet, simul quod tanto bono iam parato fraudare nollet Lusitaniam; animi, consilijque incertus hærebat. Per hæc hebdomadæ aliquot absumptæ. Stella Domini sui iussu, coenobijs duobus sacrarum Virginum ciuitatis Tridentinæ sanctimonia inclytis, Episcopi periclitantis salutem impensius commendarat. Biduo interiecto vnum ex vtriusque coenobij primoribus responsum tulit. si saluus esse vellet Episcopus, Lauretanæ Virgini redderet, quod abstulisset. Ea vox, vt ad aures accidit Stellæ, animum quoque eius parumper defixit mirantis, qui tandem de Lauretano lapide rescuiissent claustris inclusæ virgines, quod Tridenti quidem præter se, & Episcopum (is rem summa ope taceri iusserat) sciret nemo. Haud dubius ergo totam illis rem diuino indicio enunciatam, Domino comperta renunciat. Tum vero ille attonito similis hæsit animo; inde conscientia ictus crebros edidit gemitus. Mox super lectum vbi iacebat, cubito alleuat se, & manus pariter oculosque tendens in coelum, manantibus vbertim lacrymis, veniam à Dei parente enixe perere insilit: ignosceret misericors mater pio errori: ignosceret delictum agnoscenti suum. nihil Lauretanæ Domus penes se, ipsa inuita, futurum. Fixum sibi, ac statutum esse extemplo restituere, quod accepisset: nec deesse fiduciam recuperandæ per eam salutis, lapide restituto. Proinde ip-

de ipsa opem ferret, quæ spem fecisset. Nec vero aut ille suum promissum, aut B. Virgo eius spem fefellit. Exemplo Soarius Stellam ipsum, qui attulerat, Lauretum referre saxum illud, & iter maturare iubet. Vix dum ille vrbis portâ citato excesserat equo; cum Episcopus melius habere coepit. Igitur alterum protinus cursorem submittit, qui Stellam ad iter quam maxime accelerandam incitaret. Itaque ille mutatis subinde equis, quietis pene immemor strenue noctes, diesque currebat, Lauretum peruenire festinans. Dictu mirabile. quo propius is Lauretum accedebat (vt postea temporibus inter se collatis intellectum est) hoc melius habebat Episcopus; vt eodem tempore, & Virgini lapis, & salus Episcopo redderetur. Neque illud carere visum miraculo, quod Stella non magis difficili, impeditoque vsus erat itinere sacrum auferens lapidem, quam facili, expeditoque vsus est referens. Satis constat illum Tridento Anconam (ea xv. millia passuum abest Laureto) non toto quadriduo peruolasse. Adeo non tam equorum celeritas, quam diuina quædam vis obsecundabat redeunti. Hæc vti à me perscripta sunt, Raphaeli Rieræ, qui tū Laureti erat Stella ipse narrauit. Et sane propter euidentiâ miraculi, res est omnium sermone celebrata.

Sacer lapis magno apparatu, concursuque in suo loco repositus celebratur.

Cap. III.

L Lauretum Stella attigit mense Aprili ineunte. Protinus Lauretano Præsidi rem omnem, vti gesta erat, enarrat: lapidem argentea, vt erat, theca inclusum cum Episcopi litteris tradit. Quæ fama posteaquam ad Sacerdotum, qui male ominati rem tentantibus fuerant, peruenit aures; pro se quisque fremere, Lauretanam Virginem natalis suæ Domus vlticem oculos aperuisse: & ne talia posthac alius auderet, insigne mortalibus documentum dedisse,

*Ann. Laur.
Rier.*